

Карасьова А. В.

магістрант,

Київський національний економічний університет

імені Вадима Гетьмана

Краснова І. В.

доктор економічних наук,

професор кафедри банківської справи та страхування,

Київський національний економічний університет

імені Вадима Гетьмана

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-438-5-50>

СТРАХУВАННЯ МАЙНА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАХИСТУ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ

Сучасні геополітичні реалії суттєво вплинули на функціонування вітчизняного страхового ринку, а юридична невизначеність, спричинена воєнним станом, створює значні перешкоди для ефективного врегулювання страхових відносин та посилює фінансові ризики для всіх учасників страхового процесу.

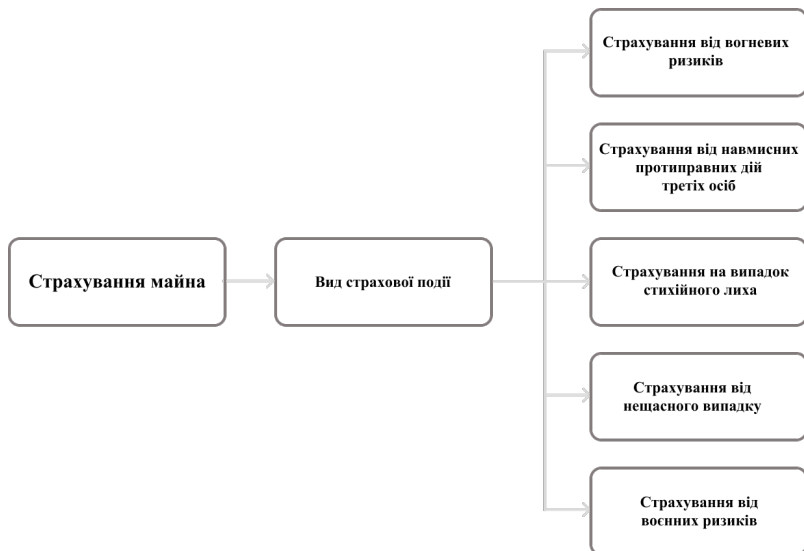
Майно, як невід’ємна частина господарської діяльності та повсякденного життя, потребує надійного захисту від численних ризиків, що можуть завдати значних збитків бізнесу: пошкодження або знищення виробничих потужностей, інфраструктури та інших активів тощо. Особливо важливим цей захист стає в умовах сучасних викликів, коли бізнес стикається з беспрецедентними ризиками, спричиненими воєнним конфліктом, який призводить до значних матеріальних втрат, руйнування критичних об’єктів та підвищує ймовірність виникнення нових загроз для підприємств. В умовах воєнного стану зростає потреба у захисті активів від наслідків обстрілів, пожеж, мародерства та інших форм деструктивного впливу, що не лише впливає на діяльність окремих компаній, але й ставить під загрозу економічну стабільність в країні.

Одним з ключових інструментів, що дозволяє мінімізувати фінансові втрати внаслідок військових дій, стихійних лих, техногенних аварій, крадіжок, та інших непередбачуваних подій є страхування майна.

Проаналізувавши роботи українських науковців [1–7] визначимо майнове страхування як галузь страхування, де предметом страхових відносин є майнові інтереси фізичних та юридичних осіб, пов’язані з володінням, користуванням та розпорядженням майном, що не суперечать законодавству України. Ця галузь охоплює як добровільні види страхування, так і законодавчо визначені умови й порядок, що

передбачають повне або часткове відшкодування збитків, завданих страхувальникам унаслідок страхових випадків, які негативно впливають на фінансовий стан страхувальника.

З огляду на важливість забезпечення захисту бізнесу та інвестицій, таксономія видів страхування майна за типом страхової події дозволяє краще зрозуміти різновиди покриття яких саме ризиків відбувається за допомогою даного виду страхування.

Рис. 1. Таксономія страхування майна за видом страхової події

Джерело: складено автором на основі [2; 5; 8]

У сучасних українських реаліях, позначених збройним конфліктом та швидкозмінною економічною ситуацією, страхування майна є не лише гострою потребою для безпосереднього захисту активів а й виступає важливим фактором підтримки інвестиційної привабливості, оскільки гарантує компенсацію збитків у разі настання форс-мажорних обставин, забезпечуючи безперервність діяльності підприємств та полегшує доступ до кредитування, оскільки банки часто вимагають від позичальників наявність такого поліса як додаткову гарантію повернення кредиту.

За даними річного звіту НБУ за 2023 рік, обсяги страхування майнових ризиків зросли на 35% (935,9 млн грн) порівняно з показниками 2022 року, що хоч і є вагомим результатом, проте не досягає рівня показників 2021 року [9]. Проте варто зазначити, що даний вид страхування має найбільш значний приріст після усіх видів

автостраховання, що підтверджує тезу щодо зростаючої потреби бізнесу в фінансових інструментах захисту майнових активів.

Виходячи з потреб ринку набуває актуальності досі не популярний в Україні вид страхової події: страхування від воєнних ризиків. У ряді провідних країн, таких як США, Велика Британія, Франція та Німеччина, страхування від воєнних і терористичних загроз набуло значного поширення, особливо на тлі зростання частоти терористичних інцидентів у 1990-х роках [10]. В умовах воєнного стану дієва система страхування здатна стати важливим інструментом підтримки економічної стабільності країни. Особливий інтерес для України становить досвід країн, які перебувають у стані війни або стикаються з постійними зростаючими ризиками військових конфліктів, зокрема Південної Кореї та Ізраїлю. Так, згідно даних Корейського Інституту Розвитку Страхування та Страхової Асоціації Ізраїлю у цих країнах страхування від воєнних ризиків забезпечує захист власності та бізнесу від можливих військових дій та включає компенсацію збитків, спричинених військовими діями, такими як руйнування або пограбування [11; 12].

Останнім часом окремі страхові компанії в Україні почали пропонувати варіанти страхування майна від військових ризиків, однак цей вид страхування ще не набув широкого поширення через специфічність і масштабність пов'язаних ризиків. Усвідомлюючи потребу в більш доступному страхуванні воєнних ризиків, Міжнародний валютний фонд (МВФ) та Національний банк України (НБУ) у рамках меморандуму про економічну та фінансову політику передбачено розробку моделі обов'язкового та добровільного страхування для таких ризиків [13]. З цією метою НБУ оголосив про поетапне впровадження комплексної системи страхування воєнно-політичних ризиків, яка буде реалізована у два етапи: першим етапом є запуск моделі для швидкого старту страхування, що передбачає створення фонду на основі рекомендацій USAID; на другому етапі планується створення національної системи страхування воєнно-політичних ризиків – Воєнного страхового пулу України, що забезпечить централізоване перестраховання ризиків і формування фонду для майбутніх виплат [14].

Проведений аналіз свідчить про те, що страхування майна в сучасних українських реаліях є не лише фінансовим інструментом, а й важливим елементом забезпечення економічної стабільності, сприятливого бізнес-клімату, захисту інтересів підприємств та підтримки інвестиційної привабливості країни. В умовах збройного конфлікту страхування від воєнних ризиків набуває особливої актуальності. Досвід країн із розвинутими ринками страхування, а також держав, що знаходяться у стані конфлікту демонструє ефективність таких програм для захисту власності та бізнесу. Україна демонструє позитивну динаміку в розвитку майнового страхування що відображається, як в зростанні ринку даного

виду страхування, так і законодавчому розвитку цього сегменту страхового ринку, що відображається в створенні та впровадженні системи страхування воєнно-політичних ризиків.

Література:

1. Федорович І. Аналіз надання страхових послуг з майнових видів страхування. *Економічний аналіз*. 2024. Том 34. № 1. С. 191–201.
2. Брюховецька І.О. Класифікація страхування майна громадян. *Молодий вчений*. 2016. № 9(36). С. 19–22.
3. Глухова В.І., Петрова І.В., Гомулко Н.В. Аналіз стану майна в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2018. Вип. 24. С. 344–347.
4. Страхова діяльність: метод. реком. / Гладчук О.М., Кучерівська С.С. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 80с
5. Журавка О.С., Бухтіарова А.Г., Пахненко О.М. Страхування : навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет, 2020. 350 с
6. Романовська Ю.А., Яковенко К.А. Аналіз ринку майнового страхування в Україні. *Економіка та суспільство*. 2017. № 13. С. 1207–1212.
7. Кривошлик, Т.Д. Сучасний стан страхування майна громадян в Україні. *Фінанси, облік і аудит*. 2012. № (19). С. 97–105.
8. Рубан С.О., Абрамітова Д.Р. Майнове страхування: досвід країн Європи. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України*. 2012. Вип. 36. С. 228–236.
9. Національний Банку України, Річний Звіт 2023. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/annual_report_2023.pdf (дата звернення: 12.11.2024).
10. Бровка С. Страхування в умовах воєнного стану: виклики та перспективи. *Економіка та суспільство*. 2024.
11. Інформаційний портал Корейського Інституту Розвитку Страхування. URL: <https://www.kidi.or.kr/home/homeIndex.do> (дата звернення: 10.11.2024).
12. Інформаційний портал Страхової Асоціації Ізраїлю. URL: <http://www.igudbit.org.il/eng/> (дата звернення: 10.11.2024).
13. Веб-портал Міністерства Фінансів України, Архів листів про наміри та Меморандум про економічну та фінансову політику. URL: https://mof.gov.ua/uk/memorandum_of_economic_financial_policies-677 (Дата звернення 10.11.2024).
14. Національний Банк України. Міністерство Фінансів України, Фонд гарантування вкладів, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку: Стратегія Розвитку Фінансового Сектору України. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_finsector_NBU.pdf?v=5 (дата звернення: 10.11.2024).